

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέλος των: *International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN)*
European Environmental Bureau (EEB) • Europa Nostra

Ενημερωτικό δελτίο

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ♦ ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1992 ♦ ΕΤΟΣ 20ο ♦ ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 2-3

ΕΓΙΝΑΝ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

Την Τετάρτη 27 Μαΐου 1992 έγιναν τα εγκαίνια του Μουσείου Βυζαντινών Γλυπτών στην Τράπεζα της Μονής του Οσίου Λουκά.

Προηγήθηκε την 22α Μαρτίου Κοινή Συνέντευξη Τύπου της Υπουργού Πολιτισμού κ. Α. Ψαρούδα-Μπενάκη και των συνεργατών της, Εφόρου κ. Ε. Μανωλέσου, και Καθ. κ. Ν. Ζία και της Ελληνικής Εταιρείας εκπροσωπούμενης από τον μελετητή του έργου Καθ. Χ. Μπούρα και τον Πρόεδρο της Ε.Ε. κ. Μ. Σκούλλο.

Για τα εγκαίνια οργανώθηκε εκδρομή με δύο πούλμαν διότι η προσέλευση των μελών αλλά και των προσκεκλημένων της Εταιρείας ήταν μεγάλη. Στην τελετή παρευρέθησαν από πλευράς Πολιτείας, η Υπουργός Πολιτισμού κ. Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, ο Νομάρχης Βοιωτίας και οι Δημοτικοί Άρχοντες, από το ΥΠΠΟ ο Καθ. Ν. Ζίας, ο Σύμβουλος της Υπουργού Αρχιτέκτων κ. Λ. Παγώνης, η Έφορος κ. Ε. Μανωλέσου και πολλά άλλα στελέχη του ΥΠΠΟ αλλά και της Ακαδημαϊκής Κοινότητας. Την Ελληνική Εταιρεία εκπροσώπησαν ο Πρόεδρος Καθηγ. Μ. Σκούλλος, και πολλά μέλη του Δ.Σ., ενώ παρευρέθη και πλήθος μελών. Την Society for the Preservation of the Greek Heritage (SPGH) που ενεργώς

Η «κοπή της κορδέλας» των εγκαίνιων από την Υπουργό κ. Άννα Ψαρούδα Μπενάκη. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά: Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβών και Λειβαδιάς Ιερώνυμος, ο Καθηγούμενος της Μονής του Οσίου Λουκά Γεώργιος, ο Πρόεδρος της Ε.Ε., η Έφορος κα Ε. Μανωλέσου και ο Νομάρχης Βοιωτίας.

συνέβαλε οικονομικά στην ολοκλήρωση του έργου, εκπροσώπησαν τα μέλη του Δ.Σ. κ. Anna Lea, κ. Εμ. Φθενάκης και κ. Κώστας Καρράς πλαισιούμενοι από άλλους Αμερικανούς φίλους.

Μετά την προσφώνηση του Μητροπολίτη και του Νομάρχη, ο Πρόεδρος αναφέρθηκε με λίγα λόγια στο ιστορικό της ιδρύσεως

του Μουσείου και το συνεχές ενδιαφέρον της Ε.Ε. για το Μοναστήρι (βλ. ανακεράμωση Καθολικού Παναγίας κ.λπ.) και την έναρξη των εργασιών της φάσης αυτής με πολλές δυσκολίες το 1985. Αναφέρθηκε ακόμη στην εξασφάλιση πόρων κυρίως από το SPGH, καθώς και στις δωρεές σε μνήμη Λασκαρίνας Μπούρα και βεβαίως στους

πόρους του ΥΠΠΟ. Τόνισε ακόμη τον σημαντικό ρόλο που διαδραμάτισε ο καθηγ. Χ. Μπούρας.

Εξεπόνησε τη μελέτη και επέβλεψε σε όλη τη μακρόχρονη διάρκεια τους τις εργασίες αποκατάστασης του κτιρίου και τοποθέτησης των εκθεμάτων του Μουσείου.

Ο κ. Κώστας Καρράς μίλησε στη συνέχεια και αναφέρθηκε κυρίως στην βοήθεια και συμπαράσταση που προσέφερε στο έργο η Virginia Nick και το SPGH, αδελφή Εταιρεία της Ελληνικής Εταιρείας στις Η.Π.Α. (με παραρτήματα στο Χιούστον του Τέξας, στη Βοστώνη και στην Ουάσιγκτον).

Τέλος, η Υπουργός Πολιτισμού, αφού ευχαρίστησε την Ελληνική Εταιρεία για το έργο που ανέλαβε και έφερε εις πέρας σε στενή συνεργασία με το ΥΠΠΟ, ετόνισε την οικονομική υποστήριξη που το Ελληνικό Κράτος και συγκεκριμένα το Υπουργείο Πολιτισμού προσφέρει στην προσπάθεια διάσωσης, αποκατάστασης και συντήρησης των αναρίθμητων μνημείων πολιτισμού που αφορούν την ιστορία των 3.000 χρόνων της πατρίδας μας.

Μετά την τελετή, όλοι οι παρόντες περιηγήθηκαν το Μουσείο το οποίο εθαύμασαν συγχαίροντας ανεπιφύλακτα την Ε.Ε. για την πρωτοβουλία της, τον καθηγ. κ. Μπούρα για την μελέτη και την εξαιρετη διάταξη των εκθεμάτων.

Σημειώνεται ότι η Ε.Ε. και παλαιότερα είχε συνεισφέρει στην αποκατάσταση της Μονής του Οσίου Λουκά με την ανακεράμωση του Καθολικού της Παναγίας.

Επακολούθησε γεύμα σε παραδοσιακό κέντρο του Καρακώλιθου, που προσέφερε η Ε.Ε. σε όλους τους παρευρεθέντες.

Ευχή και ελπίδα όλων να συνεχισθούν οι χαρμόσυνες αυτές εκδηλώσεις για την εγκαινίαση και άλλων έργων αποκατάστασης μνημείων, που υποδηλούν την μακραίωνη ιστορία αυτού του τόπου στον πολιτιστικό τομέα του περιβάλλοντος.

Η Υπουργός με τους κ.κ. Κ. Καρρά, Μ. Σκούλλο και τον Νομάρχη Βοιωτίας κ. Φ. Παπαδόπουλο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ: ΚΛΗΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΑΪΚΟΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΟ «ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ»

Το σημαντικό Μουσείο των μαρμάρινων γλυπτών Βυζαντινής περιόδου που τελικά διασώθηκαν εγκαινιάστηκε στην άψογα αναστηλωμένη Τράπεζα της Μονής του Οσίου Λουκά.

Αλλά για να γίνουν τα εγκαίνια προηγήθηκαν πολλά χρόνια εργασίας και πολλές εβδομάδες ιδιαίτερα δύσκολων διαπραγματεύσεων και τριβών, που περατώθηκαν αισίως με την δημοπράτηση του έργου αναστήλωσης της δυτικής πτέρυγας της Μονής ύψους 60 εκατομμυρίων δρχ. και τη συνέχιση των διαδικασιών για αποκατάσταση της νοτιοανατολικής πτέρυγας.

Πέρα από την συμβολή της Ε.Ε. στην μέχρι σήμερα προστασία και ανάδειξη της Μονής, πιστεύουμε ότι η Ε.Ε. βοήθησε αποφασιστικά και στην βελτίωση του κλίματος συνεργασίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων Εκκλησίας, Πολι-

τείας και Επιστημόνων, που καίτοι αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την σωστή προστασία, αποκατάσταση και συντήρηση όλων των σημαντικών εκκλησιαστικών μνημείων μας, συχνά διαταράσσεται όταν οι μεν λησμονούν ότι πολλά από τα μνημεία αυτά είναι και ζωντανοί χώροι λατρείας, ενώ οι δε λησμονούν ότι οι ναοί και άλλα εκκλησιαστικά κτίρια δεν είναι απλώς καθαγιασμένα οικήματα ή περυσιακά στοιχεία αλλά και πολύ σημαντικά έργα τέχνης άλλων εποχών και μαρτυρίες εθνικής παράδοσης και πολιτισμού που ανήκουν σε όλους τους ανθρώπους και κατ' εξοχήν στους Έλληνες.

Το σημείο αυτό έθιξαν στους λόγους τους με διαφορετικό τρόπο κατά την σειρά που μίλησαν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιερώνυμος, ο Πρόεδρος της Ε.Ε. και η κ. Υπουργός.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ιερώνυμος, υπεραμυνόμενος των ιερών παραδόσεων και των δικαιωμάτων των Μοναχών και της Εκκλησίας γενικότερα, έναντι παρεμβά-

σεων των Επιστημόνων και της Πολιτείας, τόνισε την ιδιαιτερότητα του χώρου, ο οποίος είναι το «Σπίτι του Μοναχού» και δεν πρέπει να χάνει την ιερότητά του. Παράλληλα, τιμώντας τα μέλη της Ε.Ε., του SPGH και της Επιστημονικής Κοινότητας τους απεκάλεσε «Άλας της Γης».

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. αναγνώρισε ότι αναντίρρητα η Εκκλησία έχει σημαντικότατο λόγο για τη διαμόρφωση και διαχείριση των Ιερών Μνημείων αλλά τόνισε ότι η έννοια της Εκκλησίας πρέπει να αντιμετωπίζεται στην αληθινή της διάσταση, δηλαδή και πέραν του κλήρου στο σύνολό της και με την πρέπουσα βαρύτητα και στο ένδημον και ενδιαφερόμενο λαϊκό της τμήμα.

Το θέμα εσφράγισε η τοποθέτηση της Υπουργού, η οποία είπε ότι «η ιδιαιτερότητα αυτή συνεπάγεται υποχρεώσεις από όλες τις πλευρές: την Πολιτεία και τους επισκέπτες αλλά και από αυτούς που έχουν επωμισθεί να ζουν εκεί και που πρέπει να συνδυάσουν τη μοναστική ζωή με την υποχρέωση διατήρησης και παρουσίασης ενός μνημείου που όλοι έχουν δικαίωμα να το βλέπουν, δεδομένου ότι είναι και «Σπίτι του Έθνους».

ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ...

Ας σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της επίσκεψης προέκυψαν δύο ακόμη αιτήματα και υποσχέσεις.

1. Ο Υγούμενος της Μονής, Γεώργιος, ζήτησε από την Υπουργό να κτισθεί καλαίσθητος τοίχος από σχιστόλιθο γύρω από την Μονή για την αποτελεσματικότερη φύλαξή της και η Υπουργός φάνηκε να συμφωνεί με το έργο, υπό την προϋπόθεση της άρτιας αισθητικής του ενσωμάτωσης στο τοπίο.

2. Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. σημείωσε κατά την διάρκεια της επίσκεψης των αποτοιχισμένων τοιχογραφιών στο Βορδοναριό την απουσία των τοιχογραφιών από δύο κόγχες του ναΐσκου του Αγ. Σπυρίδωνος Μεδεώνος της Αντίκυρας.

Οι δυο αυτές κόγχες είναι οι μόνες που λείπουν. Για την αποτοίχιση, συντήρηση και μεταφορά τους στην Έκθεση θα απαιτηθούν κάποιοι πρόσθετοι πόροι. Ο κ. Σκούλλος ζήτησε και έλαβε ήδη μια πρώτη προφορική διαβεβαίωση από τον εκπρόσωπο της Εταιρείας κατεργασίας Βωξίτου και παραγωγής Αλουμινίου, στην περιοχή της οποίας βρίσκεται ο ναΐσκος, ότι η εταιρεία θα χρηματοδοτήσει το έργο αυτό.

Ελπίζουμε σύντομα να σας το ανακοινώσουμε και επίσημα.

Η Ε.Ε. θα ήθελε να πιστεύει ότι όταν οι παρευρεθέντες Δήμαρχοι και Κοινοτάρχες της περιοχής - περιλαμβανομένου και αυτού της Αράχωβας

- δηλώνουν ότι: «συμμετέχουν και κατανοούν το βαθύτερο πνεύμα και προσέγγιση της προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και επικροτούν τις προσπάθειες της Ε.Ε.», εννοούν πράγματι και εφαρμόζουν στην πράξη ό,τι λένουν, φροντίζοντας να μην διαψεύδονται απεργαζόμενοι άμεσα ή έμμεσα εν ονόματι μιας (υπο)«ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ» την ουσιαστική καταστροφή των ελάχιστων δυνατοτήτων που τους έχουν απομείνει για ουσιαστική προκοπή του τόπου τους. Προκοπή και Ανάπτυξη που είναι αδύνατον να επιτευχθεί χωρίς μεγάλο σεβασμό στον χαρακτήρα και την ποιότητα του φυσικού και αρχιτεκτονικού τους περιβάλλοντος.

ΜΙΚΡΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ ΤΟΥ

ΟΣΙΟΥ ΛΟΥΚΑ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗ ΠΛΑΤΑΝΟΥ^(*)

ΤΟ ΝΕΟ Μουσείο Βυζαντινής Γλυπτικής, που εγκαινίασε την περασμένη Τετάρτη στην τράπεζα (τραπεζαρία) του μοναστηριού του Οσίου Λουκά στη Βοιωτία (κοντά στη Λειβαδιά και στο Δίστομο) η υπουργός Πολιτισμού Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, πέρασε από δύο «συμπληγάδες πέτρες», για να δημιουργηθεί και να τεθεί σε λειτουργία.

Στα 1978, στη γύρω περιοχή, θα δινόταν άδεια για να αρχίσουν τη λειτουργία τους 23 λατομεία μαρμάρου, πράγμα που δεν έγινε τελικά, όταν το τοπίο χαρακτηρίστηκε «ιστορικό και διατηρητέο». Και η άλλη «συμπληγάδα» ήταν η άρνηση του δεσπότη να γίνει η τράπεζα Μουσείο Βυζαντινής Γλυπτικής, που ξέσπασε σε καβγάδες με τους αρχαιολόγους. Ο δεσπότης ήθελε να γίνει ο χώρος Πνευματικό Κέντρο. Τελικά, έγινε το Μουσείο Βυζαντινών Γλυπτών με τη μεγαλύτερη συλλογή στην Ελλάδα, μετά από αυτή του Βυζαντινού Μουσείου της Αθήνας. Σε όλη την αγωνιώδη προσπάθεια για τη διάσωση και δια-

τήρηση της παράδοσής μας, το μεγάλο ρόλο έπαιξε η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, με τη βοήθεια της αμερικανικής θυγατρικής που εδρεύει στην Ουάσιγκτον.⁽²⁾ Στο πρόγραμμά της είναι η δημιουργία σειράς έργων σε όλη την Ελλάδα.

Η τράπεζα του Οσίου Λουκά, μετά την ερείπωσή της, ξαναχτίστηκε σε συνεπτυγμένη μορφή, συμπληρώθηκε με βοηθητικά κτίσματα και χρησιμοποιήθηκε από τους καλόγερους, που σήμερα αριθμούν τους επτά μαζί με τον ηγούμενο, ως τα νεότερα χρόνια. Μετά τη νέα ερείπωσή του και μετά τον βομβαρδισμό του 1943, το μνημείο, κατά ένα μεγάλο μέρος, είχε καταστραφεί. Στις εργασίες της Διεύθυνσης Αναστήλωσης το 1951 και 1958, για να αναστηλωθεί το αρχικό κτίριο της τράπεζας, όλα τα νεότερα απομακρύνθηκαν. Τότε αποτοιχίστηκαν και διατηρήθηκαν μερικές τοιχογραφίες της νεότερης τράπεζας, που δημοσιεύτηκαν συνο-

πτικά από τον Στίκα. Πρόκειται για έργα λαϊκής τέχνης, των μέσων περίπου του 18ου αιώνα σε μέτρια διατήρηση.

Έτσι, στην τράπεζα παρουσιάζονται οι εξής έξι τοιχογραφίες: ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος, η Φιλοξενία του Αβραάμ, ένα κόσμημα με ανθέμια, η Θυσία του Αβραάμ, ο Όσιος Λουκάς και η επιγραφή: (Η)ΓΟΥΜΕΝΕΒΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΚΙΡ ΕΥΓΕ(ΝΙ)ΟΥ (C)ΚΕΥΟΦΥΛΑΞ ΤΟΥ ΚΙΡ ΠΑΝΓΚΡΑ(ΤΗ) (ΑΝ)ΥΣΤΟΡΙΘΙ Υ ΠΑΡΟΝ ΤΡΑΠΕΖΑ.

Στη συνέχεια, σε όλη την τράπεζα, σε δεκατρείς ενότητες, παρουσιάζονται τα γλυπτά, που βρέθηκαν στην εκκλησία της Παναγίας, στο μοναστήρι του Οσίου Λουκά και σε μερικά ξωκκλήσια της περιοχής, τα περισσότερα δουλεμένα πάνω σε παριανό μάρμαρο, παρμένο από τους «θησαυρούς» των Δελφών που είναι εκεί κοντά.

Στην έκθεση παρουσιάζονται πέντε επιγραφές σε πλάκες μαρμάρου, πολύτιμες για την ιστορία του μοναστηριού του Οσίου Λουκά, ένα θραύσμα θωρακίου και υπέρθυρο με παράσταση δύο παγωνιών. Στη δεύτερη ενότητα: κοσμήτες - επιστέ-

ψεις, με ολόγλυφα σε χαμηλό ανάγλυφο φύλλα αγκαθιού, λοξότμητοι κοσμήτες με ακανθόφυλλα, έξι επιθήματα αμφικιονίσκων από δίλοβα ή τρίλοβα παράθυρα, που διατηρούνται ακέραια, σε καλή κατάσταση και παρουσιάζουν καλλιτεχνικό ενδιαφέρον. Δύο επιστύλια τέμπλου του 12ου αιώνα από άγνωστο κτίριο. Κοσμήτες με κουφικά γράμματα. Θωράκια. Τρεις πρόβολοι, για καντίλια (φουρούσια) από τέμπλο κι ένα παλαιοχριστιανικό θωράκιο με μεγάλο σταυρό και τα γράμματα Α και Ω.

Στις επόμενες ενότητες: το θύρωμα του ναού του μετοχίου της Αντίκυρας, που είναι αδημοσίευτο. Δύο κιονόκρανα από το μετόχι της Αντίκυρας, με τα επιθήματά τους σε συνδυασμό με βάσεις των κιόνων. Δύο μαρμάρινα τραπέζια από τη βυζαντινή τράπεζα. Πεσίσκος τέμπλου, ίσως του 12ου αιώνα. Θωράκιο στενό, με φυλλοφόρο σταυρό και δύο ρόδακες. Τέσσερα επιθήματα και κιονόκρανα της παλαιοχριστιανικής περιόδου. Ογκώδες κιονόκρανο μορφής επιθήματος. Ιωνικά κιονόκρανα με συμφυές επίθημα και επίθημα αμφικίονος. Τέσσερα κιονόκρανα τέμπλου: κοσμή-

της, φάτνωμα επιστήλιου τέμπλου και πλευρικά θωράκια τέμπλου.

Άλλα τέσσερα κιονόκρανα τέμπλου, που τα δύο είναι κορινθιακά. Κοσμήτης και ο περίφημος σταυρός του τρούλλου της Παναγίας και πλευρικά θωράκια τέμπλου. Θωράκιο στενό. Απλή πλάκα με πλαίσιο διακοσμημένο με κουφικά γράμματα σε τεχνική Champlenev. Τέσσερα κιονόκρανα και επιθήματα παλαιοχριστιανικά ή μεσοβυζαντινές μιμήσεις παλαιοχριστιανικών. Επίθημα. Μεσοβυζαντινό κιονόκρανο συμφυές με επίθημα από αμφικίονα. Κομμάτι κιονόκρανου συμφυές με επίθημα. Κιονόκρανο μορφής επιθήματος.

Το προσκυνητάρι από το τέμπλο της εκκλησίας (β' φάσης) και το προσκυνητάρι, επίσης από το τέμπλο της Παναγίας (α' φάσης), που αποτελείται από τρία κομμάτια κακοκολλημένα. Και δύο θωράκια από το τέμπλο της Παναγίας (α' φάσης), που διακοσμούνται με τριπλές ταινίες. Αναδιπλούμενες σχηματίζουν ρόμβο και περιβάλλουν οκταμερείς ρόδακες.

Ζευγάρι θωρακίων με ρόμβο και ζευγάρι βατήρων. Ζευγάρι θωρακίων με ρόμβο, με τριπλές ταινίες που πλέκονται στις γωνίες από ρόδακες. Κομμάτια από το μεγάλο μαρμάρινο κοσμήτη του καθολικού του Οσίου Λουκά. Διάφραγμα (υαλοστάσιο) παραθύρου από γύψο κι άλλο ένα, αλλά σε πολύ καλύτερη κατάσταση διατήρησης. Κοσμήτης της σφενδόνης του τρούλλου του καθολικού. Κομμάτια από το μεγάλο μαρμάρινο κοσμήτη του καθολικού.

Φιάλη αγιασμού από κροκαλοπαγή κόκκινη πέτρα, με λεοντοκεφαλές. Κομμάτια ενός κιβωτίου, με παραστάσεις ζώων και πουλιών. Το τέμπλο του μετοχίου του μοναστηριού του Οσίου Λουκά στην Αντίκυρα. Ογκώδες μαρμάρινο κομμάτι (φουρούσι), και ζευγάρι θωρακίων με απλό ταινιωτό κύκλο και μεγάλο ρόδακα.

Τη μελέτη του μοναδικού στο είδος του Μουσείου Βυζαντινής Γλυπτικής του Οσίου Λουκά πρόσφερε ο καθηγητής αρχιτέκτονας Χαράλαμπος Μπούρας, μέλος της Ελληνικής

Από την ξενάγηση της Υπουργού και των άλλων επισήμων στο Βορδοναριό όπου εκτίθενται αποτοιχισμένες τοιχογραφίες

Η αντιπροσωπεία της SPGH στα εγκαίνια του Μουσείου με τον Νομάρχη κ. Φ. Παπαδόπουλο. Διακρίνονται τα μέλη του Δ.Σ. της SPGH και Anna Lea και Εμ. Φθενάκης, δεύτερη και τρίτος εκ δεξιών προς τα αριστερά, αντίστοιχα.

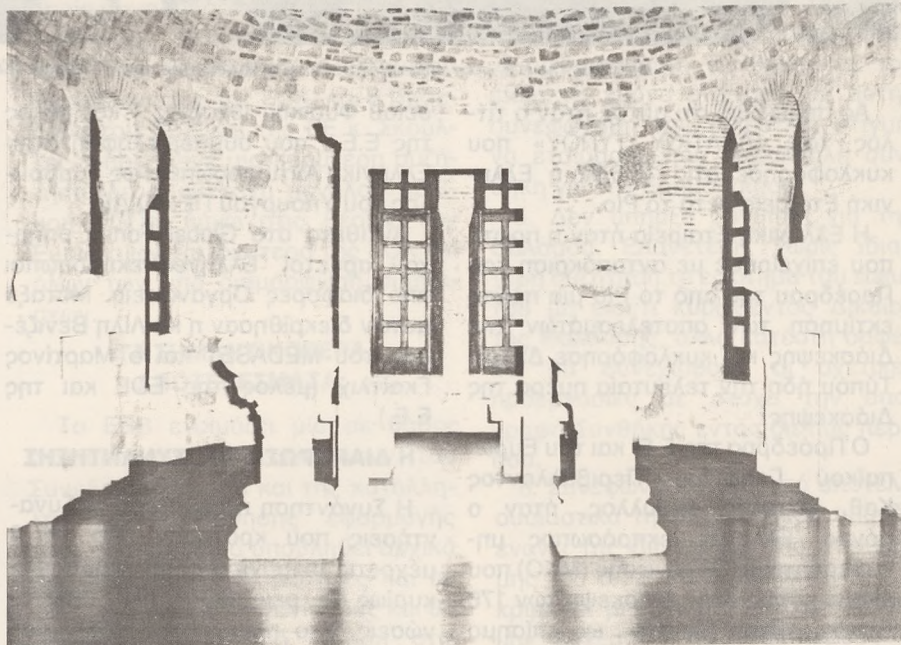
Εταιρείας. Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν με την εποπτεία της Α' Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων με την έφορο Ελένη Μανωλέσου και τον αρχιτέκτονα Ν. Δεληνικόλα^(*) και τα ποσά συγκεντρώθηκαν για να τιμηθεί η μνήμη της Λασκαρίνας Μπούρα, Γ. Γραμματέας της Εταιρείας, που πέθανε το 1989.^(*)

Η τράπεζα του μοναστηριού είναι από τα παλαιότερα και μεγαλύτερα κτίρια του είδους του στην Ελλάδα, του 11ου αιώνα, και η εκθεση των γλυπτών περιλαμβάνει κομμάτια από τον 4ο και 10ο έως τον 13ο αιώνα.

ΣΣ: *1: Η Σύνταξη του Δελτίου προτίμησε να παρουσιάσει το οδοιπορικό στο Μουσείο μέσω της προσέγγισης ενός δημοσιογράφου, μη μέλους της Ε.Ε. που μετέσχε στην εκδήλωση, του κ. Βασίλη Πλάτάνου, που δημοσίευσε το άρθρο του στην εφημερίδα «Αυγή». Με άδεια του συγγραφέως και εκδότη το αναδημοσιεύουμε.

*2: Πρόκειται για την Society for the Preservation of the Greek Heritage (SPGH)

*3: Την ηλεκτρολογική μελέτη προσέφερε το μέλος της Ε.Ε. κ. Ι. Ασκητόπου-

Χαρακτηριστική άποψη του Μουσείου

λος και για την παρουσίαση των γλυπτών εργάστηκαν οι αρχιτεχνίτες της αποκατάστασης του Ερεχθείου κ.κ. Ν. Σκαρής και Γ. Βουδούρης.

*4: Η Λ. Μπούρα εκτός από τις σχετικές

μελέτες της για τον Όσιο Λουκά είχε το ζωηρό ενδιαφέρον και την αρχική ιδέα για την δημιουργία αυτού του Μουσείου. Προς τιμήν της ενετοιχίσθη μικρή πλάκα εντός της Έκθεσης.

«EARTH SUMMIT - ΡΙΟ: ΟΥΤΕ ΜΑΥΡΟ, ΟΥΤΕ ΑΣΠΡΟ, ΟΥΤΕ ΓΚΡΙΖΟ, ΜΩΣΑΪΚΟ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΠΟΧΡΩΣΕΙΣ»

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. στην αίθουσα της επίσημης Διάσκεψης των 176 Εθνών «Earth Summit», στο Ρίο, 1992

Ας σημειωθεί ότι αυτός ήταν ο τίτλος του «ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΥΠΟΥ» που κυκλοφόρησε στις 16.6.92 η Ελληνική Εταιρεία μετά το Ρίο.

Η Ελληνική Εταιρεία ήταν η πρώτη που επιχείρησε με ανταπόκριση του Προέδρου της από το Ρίο μια πρώτη εκτίμηση των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης και κυκλοφόρησε Δελτίο Τύπου ήδη την τελευταία ημέρα της Διάσκεψης.

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. και του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος Καθ. Μιχάλης Σκούλλος, ήταν ο μόνος Έλληνας εκπρόσωπος μη-κυβερνητικής Οργάνωσης (ΜΚΟ) που έλαβε μέρος στην Διάσκεψη των 176 Εθνών, «Earth Summit», ως επίσημο μέλος της αντιπροσωπείας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η μόνη άλλη Ελληνίδα από τον χώρο της Προστασίας της Φύσης που έλαβε μέρος στο UNCED ήταν η κα Νίκη Γουλανδρή, Αντιπρόεδρος του Μου-

σείου Φυσικής Ιστορίας - και μέλος της Ε.Ε - που συμπεριελήφθη στην Ελληνική Αντιπροσωπεία ως Σύμβουλος του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Αντίθετα στο Global Forum υπήρχαν αρκετοί Έλληνες εκπρόσωποι από διάφορες Οργανώσεις. Μεταξύ αυτών διεκρίθησαν η κα Λίλη Βενιζέλου του MEDASET και ο Μαρτίνος Γκαίτλιχ (μέλος της ΕΟΕ και της Ε.Ε.).

Η ΔΙΑΦΘΩΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Η Συνάντηση ή ορθότερα οι Συναντήσεις που κράτησαν από τις 3 μέχρι τις 14 Ιουνίου 1992, αφορούσαν κυρίως σε τρεις παράλληλες διοργανώσεις. Στο πλαίσιο της κάθε μίας από αυτές είχαν οργανωθεί πολλές δεκάδες συναντήσεις και επιμέρους συνεδρίων κ.λπ. δραστηριοτήτων.

1. Η επίσημη «Διάσκεψη» του ΟΗΕ, το κυρίως «UNCED», μέρος της οποίας ήταν και το Earth Summit:

Αυτό έλαβε χώρα στο υπερμοντέρνο RIOCENTRO σε απόσταση 45 περίπου χιλιομέτρων από το Rio de Janeiro. Το παρακολούθησε μεγάλος αριθμός συνέδρων εκπροσώπων Κυβερνήσεων και Τύπου κάτω από δρακόντεια μέτρα ασφαλείας. Μόνο σε σχετικά μικρό αριθμό (περί τους 200) εκπροσώπων των Μη-Κυβερνητικών οργάνωσεων (NGOs), επετράπη να παρακολουθήσουν αρκετές αλλά όχι όλες τις συνεδριάσεις.

Μεταξύ αυτών ήταν και Οργανώσεις με επίσημο, μόνιμο «status» παρατηρητού στον ΟΗΕ, όχι κατ' ανάγκη περιβαλλοντικούς φορείς, (π.χ. Amnesty International, Rotary International κ.λπ.) και NGOs τα οποία επισήμως είχαν περιληφθεί στις Εθνικές Αντιπροσωπείες ως παρατηρητές χωρίς δικαίωμα λόγου. Παρευρίσκοντο επίσης μερικά «accredited NGOs», κυρίως από μεγάλες εθνικές οργανώσεις και ομοσπονδίες.

Ο Πρόεδρος της ΕΕ Καθ. Μ. Σκούλλος παρηκολούθησε, όπως αναφέραμε, την Διάσκεψη αυτή ως μέλος της επίσημης Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ως εκπρόσωπος του ΕΕΒ και του συνόλου των Ευρωπαϊκών ΜΚΟ. Ας σημειωθεί ότι από την Ελλάδα (μόνη Κοινοτική χώρα πέρα από το Λουξεμβούργο και πιθανόν το Βέλγιο), δεν υπήρχε κανένας επισήμως ως εκπρόσωπος ΜΚΟ στην Εθνική Αντιπροσωπεία.

2. Το «92 Global Forum» που οργανώθηκε από την NGO Liaison Unit της Γραμματείας του UNCED στην Γενεύη:

Συμμετείχαν πολλές εκατοντάδες ή μάλλον χιλιάδες εκπροσώπων που είχαν ζητήσει την συμμετοχή τους από πριν αλλά και αρκετοί που αφίχθηκαν χωρίς διατυπώσεις, προερχόμενοι από τα NGOs με την ευρύτερη ερμηνεία του όρου, τους λεγόμενους «independent sectors». Πέρα από τις Περιβαλλοντικές και Αναπτυξιακές μη κερδοσκοπικές κοινωφελείς οργανώσεις, συμμετέσχον οργανώσεις δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Γυναικών, «Ιθαγενών Πληθυσμών», Πολιτικών, Επιστημόνων, Νομικών Νεολαίας, Βιομηχανίας, Σύμβουλοι διαφόρων εμπορικών Εταιρειών, Τοπικοί φορείς κ.λπ.

Υπήρχε στο Flamengo Park στο Ρίο μια πολύ μεγάλη έκταση με κιόσκια και μεγάλες αίθουσες/σκηές, όπου εξελίσσοντο παράλληλα δεκάδες ομιλίες, διαλέξεις, «happenings» κ.λπ. ενώ στο παρακείμενο ξενοδοχείο Gloria υπήρχαν επίσης διάφορες συναντήσεις και συσκέψεις.

3. Το «NGO Forum» που οργανώθηκε από τις ίδιες τις NGO οργανώσεις:

Ήταν αρκετά συνδεδεμένο αλλά ανεξάρτητο από το 2 ανωτέρω. Στο πλαίσιο αυτού στο ξενοδοχείο Gloria εξελίσσοντο διαρκώς συνέδρια, συζητήσεις και η διαπραγμάτευση «NGO Συνθηκών», αποκλειστικά μεταξύ Περιβαλλοντικών και Αναπτυξιακών οργανώσεων. Σε θέματα παράλληλα με αυτά που συνεζητούντο στο RioCentro, μια ώρα δρόμο μακριά. Ένας από τους σημαντικούς

στόχους ήταν η ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ NGOs διαφόρων περιοχών και τόπων και η εξέταση του τρόπου αλληλεπίδρασης τους με τους άλλους «Εταίρους» (Κυβερνήσεις, Βιομηχανία κ.λπ.). Και τις συναντήσεις του NGO Forum παρηκολούθησαν πολλές εκατοντάδες εκπροσώπων.

Η δυναμική των συναντήσεων (μάλλον όχι τυχαία) ήταν τέτοια, που οι συναντήσεις στο Flamengo Park και στο ξενοδοχείο Gloria δεν είχαν επαφή και πρακτικά σχεδόν καμιά επιρροή στην Κυβερνητική Διάσκεψη. Αντίθετα τα NGOs (οι καθαρά περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές οργανώσεις) μεταξύ αυτών που υπό διάφορα σχήματα παρηκολούθησαν την επίσημη Διάσκεψη (περί τις 100 από τις 200 παρούσες), είχαν τακτικές συντονιστικές συναντήσεις κάθε μέρα στο Rio Centro και σχετική επιρροή (πάντα έμμεση, με συστηματικό lobby) στις συζητήσεις.

Η μόνη επίσημη συνάντηση μεταξύ Υπουργών και NGOs, ήταν αυτή που οργάνωσε το ΕΕΒ στην οποία συνπροήδρευσε ο Πορτογάλος Υπουργός Περιβάλλοντος (Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Περιβάλλοντος της ΕΟΚ) και ο Πρόεδρος του ΕΕΒ και της ΕΕ κ. Σκούλλος, όπου έγινε μια ευρύτερη συζήτηση, με συμμετοχή μεγάλου αριθμού NGOs, πάνω στις θέσεις των Ευρωπαίων και ιδιαίτερα της ΕΟΚ επί όλων των υπό διαμόρφωση συμβάσεων.

ΤΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Το ΕΕΒ ετοιμάζει μία σε βάθος ανάλυση των αποτελεσμάτων του Συνεδρίου του Ρίο και της κατάλληλης παρακολούθησης εφαρμογής τους. Η έκθεση θα υποβληθεί αρχικά στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και σε άλλους Διεθνείς Οργανισμούς και θα διατίθεται μετά από αίτηση στις ελληνικές ΜΚΟ από την Ελληνική Εταιρεία. Από την πλευρά ΜΙΟ και χωρίς να υπεισέλθουμε σε λεπτομέρειες τα κύρια αποτελέσματα ή μη αποτελέσματα του UNCED είναι τα

παρακάτω:

1. Υπεγράφη η Agenda 21, ένα πολύ σημαντικό κείμενο εκατοντάδων σελίδων που συζητήθηκε διεξοδικά μέχρι κόμματος και παρενθέσεως. Μολονότι δεν είναι το ιδανικό είναι το πλέον προοδευτικό με παράλληλη ορθολογική, διαρκούσα ανάπτυξη παγκόσμιας εμβέλειας.

2. Υπεγράφη η Σύμβαση για τα προληπτικά μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η αλλαγή κλίματος, η οφειλόμενη σε παραπέρα αύξηση του διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, από τις καύσεις ορυκτών καυσίμων, (παρά την αντίδραση των πετρελαιοπαραγωγών χωρών), η οποία προβλέπει σημαντικές περικοπές και «οικονομικά όργανα» για την επίτευξη των περιλαμβανομένων οικονομικών κινήτρων και αντικινήτρων.

3. Υπεγράφη η συνθήκη για την Βιολογική Ποικιλότητα, παρά τις αντιρρήσεις των ΗΠΑ και μερικών άλλων χωρών.

4. Μολονότι δεν υπήρξε Συνθήκη για τα Τροπικά Δάση, λόγω σοβαρών αντιδράσεων από την Μαλαισία και από άλλες χώρες του Τρίτου Κόσμου, υπήρξε Διακήρυξη και συνεφωνήθη να ετοιμασθεί η Συνθήκη για τον επόμενο χρόνο ενώ μαζί με αυτήν συνεφωνήθη την τελευταία στιγμή, να ετοιμασθεί μια παράλληλη συνθήκη για την Ερημοποίηση.

5. Δεν υπήρξε Συνθήκη για την Θάλασσα. Επανετέθη, χωρίς ιδιαίτερη συζήτηση το ερώτημα του status του μη εισέτι κυρωθέντος Δικαίου της Θαλάσσης, αλλά κατέστη σαφές ότι θα συνεχισθούν οι σχετικές προεργασίες με στόχο την υπογραφή Συνθήκης εντός διετίας περίπου.

6. Συνεφωνήθη, και αυτό αποτελεί ουσιαστικά την σοβαρότερη πρόοδο έναντι της Διάσκεψης της Στοκχόλμης του 1972, ότι χρειάζονται συγκεκριμένοι μηχανισμοί για το «Follow-up», με εξασφαλισμένους πόρους και διαδικασίες:

α. Για τους οικονομικούς πόρους: Συγκριτικά με τους στόχους του σ' αυτόν τον τομέα το Ρίο ήταν μια αποτυχία. Το τελικό αποτέλεσμα ήταν

πολύ μικρότερο από αυτό που αναμενόταν μόλις λίγες εβδομάδες πριν από το Συνέδριο. Περίπου 2.5 δις δολάρια δεσμεύθηκαν για πρόσθετη βοήθεια στις αναπτυσσόμενες χώρες. Συγκρινόμενα με τα 125 δις δολάρια που κρίθηκαν αναγκαία για την εφαρμογή της Agenda 21 και τα 10 δις δολάρια τα οποία προσδοκούσε να επιτύχει ο Μ. Strong, είμαστε πολύ μακριά από την επίτευξη του στόχου. Ανάλογα, ο στόχος προσφοράς του 0,7% του Α.Ε.Π. για βοήθεια των χωρών του τρίτου κόσμου δεν επιτεύχθηκε.

Όσον αφορά τις δεσμεύσεις για πρόσθετους πόρους παρέμειναν ασαφείς. Απομένει στην «Επιτροπή για την Βιώσιμη Ανάπτυξη» των Ηνωμένων Εθνών να συνεχίσει τις προσπάθειες για την πραγματοποίηση αυτών των δεσμεύσεων. Η στάση των ΗΠΑ υπήρξε απερίγραπτα αρνητική ενώ θετική ήταν η στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά όχι τελικά και του Συμβουλίου. Επαναβεβαίωσαν τον στόχο του 0.7% του ΑΕΠ προς τις Αναπτυσσόμενες χώρες μέχρι το 2000, ή «ευθύς αμέσως μετά αυτήν την ημερομηνία» (αντέδρασαν Αγγλία και Γερμανία), ενώ η συμβιβαστική πρόταση του Προέδρου της ΕΕ του κ. Σκούλλου, να υπάρξει δέσμευση για παροχή του 0.7% σε Κοινοτικό επίπεδο, ώστε να συνυπολογισθεί η συνολική συνεισφορά της ΕΟΚ, παρά την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και συμφωνία ή ανοχή των περισσότερων χωρών, προσέκρουσε στις αντιρρήσεις της Ολλανδίας και Δανίας, που ήδη συνεισφέρουν πάνω από 1.2%.

β. Θεσμικές αλλαγές:

1. Στο συνέδριο αποφασίστηκε ότι ένα ειδικό όργανο, η «Επιτροπή για την Βιώσιμη Ανάπτυξη» των Ηνωμένων Εθνών, θα πρέπει να ελέγχει την εφαρμογή της Agenda 21 και των άλλων Συμβάσεων.

2. Σε κάθε χώρα πρέπει να υιοθετηθούν «Εθνικές Στρατηγικές» για την Βιώσιμη Ανάπτυξη και να σχηματισθεί μια ειδική επιτροπή στην οποία θα συμμετέχουν και οι ΜΚΟ και η οποία θα είναι υπεύθυνη για την

παρακολούθηση της εφαρμογής της Agenda 21 και των άλλων συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο και για την σύνταξη της ετήσιας έκθεσης για την χώρα, η οποία θα υποβάλλεται στα Ηνωμένα Έθνη.

3. Οι ΜΚΟ υιοθέτησαν «συμφωνίες» οι οποίες πρέπει να εκτελεστούν. Αυτό θα μπορούσε να δυνάμωσει την μεταστροφή της «Κοινής Γνώμης» η οποία θα μπορούσε να δράσει χωρίς σύνορα και να επιβεβαιώσει τον ρόλο της ως παράγων πίεσης σε διεθνές επίπεδο. Η πρόταση για την ίδρυση Διεθνούς Δικαστηρίου για το Περιβάλλον δεν προχώρησε.

Εμπόδια:

Θα μπορούσαμε να καταγράψουμε δύο κυρίως «εμπόδια», τα οποία όπως συμβαίνει συνήθως είχαν μεγάλη επίδραση στο συνέδριο του Ρίο:

– Το πολύπλοκο των διεθνών διαπραγματεύσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν εξοπλισμούς, διεθνείς εμπορικούς κανόνες, επιστημονική έρευνα, Διεθνές Δίκαιο κ.λπ. Η προσπάθεια να επιτευχθεί ένα «σφαιρικό» πακέτο συμφωνιών παγκόσμιας εμβέλειας επιβεβαιώθηκε πλήρως στο Ρίο.

– Η αντίθεση Βορρά-Νότου, η οποία αντικατέστησε την παλαιότερη Ανατολής-Δύσης και η οποία υπάρχει σε θέματα καθορισμού προτεραιοτήτων. Το Ρίο προέβαλε την αντίθεση αυτή με τις αντιπαραθέσεις σε θέματα όπως η αύξηση πληθυσμού και φτώχειας, που αποτελούν αιτία ή συνέπειες της οικονομικής και οικολογικής κρίσης.

Η μόνη προφανώς ορατή διέξοδος είναι μία καλύτερη επικοινωνία μεταξύ Εθνών και διαφόρων ομάδων μέσα στις Κοινωνίες μας, ειλικρινής και πλήρης συμμετοχή στις διαδικασίες με ευρύ πνεύμα και βαθμιαίο επαναπροσανατολισμό, μακριά από καταστρεπτικές πρακτικές παραγωγής, κατανάλωσης και διαχείρισης.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ στην Ελλάδα:

Η Ελληνική Κυβέρνηση μέχρι στιγ-

μής, από ότι γνωρίζουμε δεν έχει δραστηριοποιηθεί στο θέμα της Επιτροπής. Η ΕΕ είναι φυσικό ότι νομιμοποιείται και έχει την γνώση, την διεθνή πείρα και αναγνώριση και την αποδοχή στον ευρύτερο Ελληνικό χώρο, ώστε να συμβάλλει ενεργά στην επιτροπή αυτή. Υπάρχουν πληροφορίες ότι σε Ευρωπαϊκό επίπεδο οι αντίστοιχες επιτροπές μπορούν να συνδυασθούν με τις «επιτροπές παρακολούθησης» (follow-up) του 5ου προγράμματος Δράσης της ΕΟΚ. Προς την κατεύθυνση αυτή η ΕΕ θα εισηγηθεί να στραφεί και το ΥΠΕΧΩΔΕ και η Ελληνική Πολιτεία, γενικότερα.

ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ UNESCO ΚΑΙ ΜΑΒ

Το Υπουργείο Εξωτερικών επανασυνέστησε την Ελληνική Εθνική Επιτροπή της UNESCO με ευρύτατη σύσταση. Μεταξύ των μελών της συγκαταλέγονται τα μέλη του ΔΣ της Ε.Ε. κ.κ. Μ. Σκούλλος και Κ. Σταματοπούλος αλλά και πολλά διακεκριμένα μέλη της Ε.Ε.

Επίσης επανασυστήθηκε η Επιτροπή ΜΑΒ (Άνθρωπος και Βιόσφαιρα), υπό την Προεδρία του κ. Χατζημικέ, στην οποία μετέχει ο κ. Σκούλλος, πρώην Πρόεδρος του ΜΑΒ επί σειρά ετών.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ» (Eco-Labeling) υπό σύσταση.

Μετά τη προώθηση από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες της Οικολογικής Επισήμανσης ως μέσου προστασίας του Περιβάλλοντος δια της παροχής έγκυρης ενημέρωσης και υπόδειξης προς τον καταναλωτή ως προς το ποιο είναι «περιβαλλοντικά φιλικό» προϊόν άρχισαν οι διαδικασίες κατάρτισης επιτροπής που θα απονέμει το σήμα.

Στην πρώτη συνάντηση από τις ΜΚΟ εκλήθη η Ε.Ε. την οποία εκπροσώπησε εκεί η κ. Μπέσου Μαντζάρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οι δραστηριότητες του παραρτήματος της Ε.Ε. στη Θεσσαλονίκη αναπτύσσονται διαρκώς και περισσότερο με επιτυχία και κέφι σε σειρά από τομείς:

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ:

Οργανώθηκαν περιηγήσεις και επισκέψεις σε μνημεία και ιστορικούς τόπους της Θεσσαλονίκης και της περιφέρειάς της από μέλη της Εταιρείας και σε συνεργασία και με άλλους φορείς της πόλης (Χ.Α.Ν.Θ.)

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:

Οργανώθηκαν επισκέψεις γνωριμίας σε σημαντικούς υδροβιότοπους της Μακεδονίας. Τόσο κατά τις περιηγήσεις στα μνημεία όσο και στις επισκέψεις στους υδροβιότοπους, εκτός από την γνωριμία με τους συγκεκριμένους χώρους δόθηκε η ευκαιρία επισήμανσης των υφιστάμενων προβλημάτων προστασίας και διαφύλαξης.

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:

Ομάδα Εργασίας επεξεργάζεται

πρόγραμμα συνεργασίας με σχολεία της Θεσσαλονίκης στον τομέα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ:

Ομάδα εργασίας επεξεργάστηκε και έθεσε σε εφαρμογή εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών σχετικά με το πρόβλημα του όγκου των αστικών απορριμμάτων και των δυνατοτήτων μείωσής του.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ:

Με Δελτία Τύπου, συμμετοχή σε ενημερωτικές εκπομπές, άρθρα και ενημερωτικά έγγραφα και επιστολές έγινε προσπάθεια παρέμβασης σε πολύ σημαντικά θέματα προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της πόλης μας και της ιστορικής εικόνας της (Περιοχή Παλιού Σιδηροδρομικού Σταθμού, Μέγαρο Μουσικής, Ζυθοποιείο ΦΙΞ, Ναός Αγίου Ιωάννου Κατιρλί).

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ:

Από την Ομάδα Εκδόσεων του Παραρτήματος προωθείται ειδική έκδοση προβολής του έργου προστασίας των μνημείων και του φυσικού περιβάλλοντος στην Μακεδονία.

ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝ:

Έχει συσταθεί ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ με πρωταρχικό στόχο την διάσωση στοιχείων και μαρτυριών από το παρελθόν της τεχνολογίας και της Βιομηχανίας και την διάδοση της πεποίθησης ότι αποτελούν μια σημαντική κατηγορία πολιτιστικών μας αγαθών.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ:

Με την συμπλήρωση έτους από την λειτουργία του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης κλήθηκαν τα μέλη μας στην πόλη της Θεσσαλονίκης σε τακτική Τοπική Συνέλευση, την Δευτέρα 24 Φεβρουαρίου 1992. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των αρχαιρσιών ανανέωσης (μερικής) της Διοικούσας Επιτροπής, η νέα σύστασή της έχει ως ακολούθως:

- Πρόεδρος: Καθηγητής Γιάννης Στράτης, Αναπληρωματικός Καθηγητής Χημείας ΑΠΘ
- Αντιπρόεδρος: Καθηγήτρια Μυρτώ Πυροσβέστη, Επικίκουρος Καθηγήτρια Βιολογίας ΑΠΘ (εξελέγη για διετή θητεία)
- Γενικός Γραμματέας: Όλγα Τραγανού-Δεληγιάννη, Αρχιτέκτων ΥΠΠΟ (εξελέγη για διετή θητεία)
- Σύμβουλος: Καθηγητής Γιάννης Αλεξανδρόπουλος, Ιστορικός Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής ΑΠΘ
- Σύμβουλος: Κα Τώνια Βουλγαράκη, Φιλολόγος

Από την εκδήλωση του παραρτήματος της Ε.Ε. Θεσσαλονίκης της 5ης Ιουνίου 1992 στην Πλατεία Αριστοτέλους (Θεσ/νίκη).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΑΣ ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΚΥΘΗΡΩΝ:

Η Ελληνική Εταιρεία με παρέμβασή της προς την Νομαρχία - Πειραιώς Δ/ση Υγιεινής - ζητά την πληρέστερη εξέταση της μελέτης για τα έργα αποχέτευσης των περιοχών Ποταμού και Αγ. Πελαγίας στα Κύθηρα, ένα έργο που απασχολεί και, εν μέρει, διχάζει τους κατοίκους των δύο περιοχών.

Η Ε.Ε. πιστεύει ότι δεν μπορεί να γίνει οποιοδήποτε έργο χωρίς ουσιαστική και πλήρη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και προτείνει την εξέταση και άλλων εναλλακτικών λύσεων, όπως την ενδεχόμενη κατασκευή 2 μικρότερων καθαρισμών, ενός στην Κοινότητα Ποταμού και ενός για την Αγία Πελαγία.

Ειδικότερα για την Κοινότητα Ποταμού προτείνεται να εξετασθεί η επιδιόρθωσή του υφισταμένου αποχετευτικού δικτύου στη θέση «Μαυρίλα» και η εκπόνηση νέας μελέτης (χρηματοδοτούμενης από τους ίδιους τους κατοίκους όπως μας ενηλώθη). Για την Αγία Πελαγία προτείνεται να γίνει μελέτη που να χρησιμοποιεί μικρό αριθμό αντλιοστασίων και να προβλέπει την διάθεση των κατεργασμένων υδάτων υπογείως στη στεριά και όχι στη θάλασσα.

ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΟΚ ΓΙΑ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΤΗΣ ΚΑΪΡΕΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΔΡΟ

Στην αίτηση για χρηματοδότηση του Πύργου «Αγαδάκη» στα Απατούρια Άνδρου από το πρόγραμμα «Ενί-

σχυση πειραματικών σχεδίων για τη διατήρηση της Ευρωπαϊκής Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς», που υπέβαλε η Καΐρειος Βιβλιοθήκη στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Ε.Ε. με επιστολή της προς τη Γεν. Δ/ση (DG VI) στις Βρυξέλλες, ετόνισε την σημασία του έργου αυτού που όχι μόνο είναι πολύ σπουδαίο για τη διατήρηση της Ευρωπαϊκής Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς αλλά θα έχει και θετική επίδραση στις πρωτοβουλίες των ιδίων των κατοίκων του νησιού, αποτελώντας ένα σωστό δείγμα αναστήλωσης παραδοσιακού κτιρίου. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ευχαρίστησε την Ε.Ε. για την εισήγηση αυτή.

ΧΩΡΑ ΠΑΤΜΟΥ

Η ΕΕ εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά το θέμα της ανέγερσης ξενοδοχείου που βρίσκεται στην κύρια όψη του διατηρητέου οικισμού (βορειοανατολική) της Χώρας (βλ. προηγούμενα Δελτία μας). Όταν αναφέρθηκε στο Δ.Σ. ότι άρχισε η κοπή των δέντρων και επρόκειτο να αρχίσουν οι εργασίες εκσκαφής, αποφασίσθηκε να σταλούν και νέα εντονότατα τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στο ΥΠΠΟ και σε άλλους αρμόδιους φορείς, με αναφορά στις παραβάσεις του ισχύοντος οικοδομικού κανονισμού και με αίτημα την επίσπευση έκδοσης του Προεδρικού Διατάγματος όρων δόμησης και χρήσης γης για την Πάτμο.

Στη συνεδρίαση του ΔΣ στις 3 Μαρτίου αναφέρθηκε ότι μετά τις παραστάσεις της ΕΕ και άλλων ενδιαφερο-

μένων, κατ' αρχήν φαίνεται ότι το θέμα της αποτροπής ανέγερσης του ξενοδοχείου στη Χώρα Πάτμου, είχε αίσια έκβαση. Συγκεκριμένα, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) αποφάσισε να προβεί σε οριστική άρση της άδειας ανέγερσης του ξενοδοχείου και την αποκατάσταση του χώρου ως είχε. Παραμένει όμως εκκρεμές το θέμα παράνομης ανέγερσης πολυθέσιου γκαράζ πάνω στην κύρια πρόσοψη της Χώρας, που χτίζει η ίδια η ιστορική Μονή. Ακόμα μας καταγγέλθηκε ότι επίκεινται αντικαταστάσεις του λευκού μαρμάρου του δαπέδου της Μονής με πλάκες Καρύστου και ενδεχομένως αντικατάσταση και του βοτσαλωτού δαπέδου της αυλής.

Η ΕΕ έχει ζητήσει από καιρό την προώθηση του χωροταξικού σχεδίου Πάτμου και την απαγόρευση οικοδομικών δραστηριοτήτων σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και σοβαρής οικολογικής σημασίας, όπως οι Κήποι (Οσίου), καθώς και η δημιουργία περιοχών απόλυτης φυσικής προστασίας όπως το Πρασόβουνο, τμήμα της Β.Α. πλευράς του νησιού από την Λάμπη ως τον Γερανό (Χοδρόβουνο) καθώς και η άκρα του Αγίου Νικολάου Ευδήλου.

Πρέπει ακόμη, να σταματήσει η σκανδαλώδης παράνομη μαζική συλλογή έγχρωμων βοτσάλων από την παραλία της Λάμπης που κατήντησε να χρησιμοποιούνται ως διακοσμητικό δομικό υλικό.

Θα πρέπει να αναφερθεί επίσης για το θέμα της Πάτμου ότι υπάρχει επι-

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (συνέχεια)

Κατά τις ίδιες αρχαιρεσίες και για την υποβοήθηση της Διοικούσας Επιτροπής στο έργο της εξελέγησαν ως αναπληρωματικά μέλη οι:

κα Ευαγγελία Χατζητρύφωνος (Αρχιτέκτων ΥΠΠΟ), κα Ευθαλία Μαρκεσίνη (Χημικός Μηχανικός) και Δρ. Απόστολος Καρούλιας (Φυσικός).

Η Σύναξη του Δελτίου τους εύχεται ολόψυχα καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο τους.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΝ ΕΟΡΤΑΣΜΟ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εξάλλου, το Παράρτημα συμμετέχοντας στον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος, οργάνωσε μία ενημερωτική εκστρατεία ευαισθητοποίησης των πολιτών της Θεσσαλονίκης με στόχο την μείωση όγκου των αστικών απορριμμάτων και τις δυνατότητες του καθενός μας να συμβάλει σ' αυτό.

Την Παρασκευή 5 Ιουνίου 1992, μέλη της Εταιρείας διένειμαν στην Πλατεία Αριστοτέλους ένα πολύ καλαίσθητο φυλλάδιο από ανακυκλωμένο χαρτί και χάρτινες σακκούλες από ανακυκλωμένο χαρτί σε αντικατάσταση των πλαστικών.

Ας σημειωθεί ότι το κόστος του φυλλαδίου κάλυψαν οι εκδόσεις «Παρατηρητής».

- στολή του Προέδρου της EUROPA NOSTRA προς την Υπουργό Πολιτισμού, στην οποία επ' ευκαρία του ζητήματος του ξενοδοχείου, εκφράζονται οι ανησυχίες της Ε.Ν. υπέρ της αποτελεσματικής προστασίας του οικισμού της Χώρας (Ιανουάριος 92).

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΥΠΕΡ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΜΕΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Ελήφθη απόφαση για την παρέμβαση κατά του Δήμου Ιστιαίας και των Κοινοτήτων Ασμανίου και Ωρεών και υπέρ του ΥΠΕΧΩΔΕ για τη διατήρηση σε ισχύ του Προεδρικού Διατάγματος «Περί καθορισμού Ζ.Ο.Ε. Νομού Ευβοίας».

ΕΛΠΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ

Μας αναφέρθηκε ότι για το αξιόλογο φαράγγι στην Ερμιονίδα έχει ληφθεί τελικά απόφαση της αρμόδιας αρχής να προστατευθεί. Να το πιστέψουμε; Μακάρι!

ΟΙΚΙΑ ΡΑΛΛΗ ΚΑΙ Η ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ήδη από το χειμώνα η ΕΕ εξέδωσε και απέστειλε σε όλα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης Δελτίο Τύπου για την διένεξη που εκδηλώθηκε επί του θέματος διατήρησης της οικίας Δημ. Ράλλη (πρώην οικίας των Φαναριωτών Δημ. και Ι. Σούτζου), στην γωνία της οδού Ελ. Βενιζέλου (Πανεπιστημίου) και του πεζοδρόμου Κοραή.

Όταν αντιμετωπίζονται θέματα διατήρησης ή μη συγκεκριμένων κτιρίων πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς τι ακριβώς εννοούμε με τον όρο προστασία και τι ακριβώς ζητάμε να διατηρήσουμε.

Ενώ το συγκεκριμένο κτίσμα από καθαρά αρχιτεκτονικής και αισθητικής πλευράς δεν παρουσιάζει κάποιο εξαιρετικό ενδιαφέρον, εντούτοις δεν παύει να αποτελεί ένα κλασικό δείγμα διορόφου αστικής κατοικίας της μέσης Οθωνικής περιόδου, 1850 περίπου, μοναδικό στον άξονα της οδού Πανεπιστημίου. Ο άξονας αυτός από τους κυριότερους στην ιστορία των Αθηνών περιλαμβάνει

μνημεία όπως το Ιλίου Μέλαθρον, τον Καθεδρικό Ναό Αγ. Διονυσίου του Αρεοπαγίτη (Καθολικών), το Οφθαλμιατρείο, την Αγροτική Τράπεζα, το τρίπτυχο Ακαδημία, Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη, το πρόσφατα ωραιότατα αναστηλωμένο Αρσάκειο και σειρά άλλων πολύ σημαντικών κτιρίων.

Είναι λοιπόν φυσικό ότι οποιοδήποτε κτίριο μπορεί να συμβάλει στον εμπλουτισμό του δρόμου αυτού σε ιστορία ή αισθητική θα έπρεπε να διατηρείται χωρίς την παραμικρή αμφιταλάντευση.

Η Ε.Ε. έχει κάνει γνωστές αυτές τις θέσεις σε όλους τους αρμόδιους φορείς.

ΦΡΕΝΟ ΣΤΗ ΛΑΙΛΑΠΑ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚ - ΑΧΕΛΩΟΣ

Η ΕΕ έχει επανειλημμένα αντιταχθεί στην απρογραμματίστη και περιβαλλοντικά απαράδεκτη πρακτική με την οποία διατίθενται τα χρήματα της ΕΟΚ για έργα υποδομής κ.λπ., που υποτίθεται ότι δημιουργούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για το μέλλον της χώρας.

Η ΕΕ και πέντε ακόμη περιβαλλοντικές οργανώσεις έδωσαν κοινή συνέντευξη τύπου, με οργανωτική ευθύνη του WWF-Ελλάς, στις 10 Φεβρουαρίου 1992. Το θέμα της συνέντευξης ήταν η παρουσίαση της πρότασης 66 περιβαλλοντικών Οργανώσεων της Ευρώπης με θέμα την αναμόρφωση των Διαρθρωτικών Ταμείων της Κοινότητας, την μακροπρόθεσμη (βιώσιμη) ανάπτυξη και την διαφύλαξη των φυσικών πόρων. Στο σχετικό κείμενο, που συνυπέγραψε η ΕΕ, εκφράζεται διαμαρτυρία για έργα που πραγματοποιούνται με χρηματοδότηση της ΕΟΚ, χωρίς να υπάρχουν αντίστοιχες εμπειριστάμενες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως η εκτροπή του Αχελώου, ο αγωγός φυσικού αερίου, η τουριστική ανάπτυξη της Πίνδου κ.α.

Υπενθυμίζεται ότι για τον αγώνα κατά του παράλογου οικολογικά και οικονομικά έργου της εκτροπής του Αχελώου, που παρά τις αντιδράσεις μας συνεχίζεται, η ΕΕ μαζί με το

WWF-Ελλάς, την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (ΕΟΕ) και την Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ), έχουν συγκροτήσει κοινό μέτωπο αγώνα που υποστηρίζεται ήδη και από ξένες αδελφές οργανώσεις.

Ακόμα το Δ.Σ. της ΕΕ αποφάσισε να συνεχίσει: (α) την ενημέρωση και πίεση για την τήρηση των μέτρων, και (β) την παρέμβαση και πίεση στις αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες για να αποδεχθούν επίσημα και να εφαρμόζουν αυστηρά τις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες (Directives) της ΕΟΚ, ως μόνη λύση για ενίσχυση του σεβασμού Αρχών και Κοινού στην θεσμοθετημένη προστασία.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.

Στην συνεδρίαση του Δ.Σ. της 29ης Ιανουαρίου συγκροτήθηκε σε Σώμα το Δ.Σ. που εξελέγει από την Γενική Συνέλευση της Ε.Ε. που έγινε στις 16 Ιανουαρίου 1992. Το Δ.Σ. έχει ως εξής:

- Πρόεδρος: Μιχαήλ Σκούλλος, Επίκουρος Καθηγητής Χημείας Περιβάλλοντος & Ωκεανογραφίας Παν. Αθηνών
- Γενικός Γραμματέας: Αλέξανδρος Κολλάρος, Αρχιτέκτων
- Ταμίας: Αλέξανδρος Αίσωπος, Πολιτικός Μηχανικός
- Ειδικός Γραμματέας: Βασίλειος Δωροβίνης, Δικηγόρος
- Τακτικά μέλη
- Γεώργιος Ποταμιάνος, Εφοπλιστής, συγγραφέας
- Κωνσταντίνος Σταματόπουλος, Βυζαντινολόγος
- Μανώλης Δασενάκης, Λέκτορας Χημείας Περιβάλλοντος, Παν. Αθηνών
- Αναπληρωματικά μέλη
- Μάρκος Φόρος, Οικονομολόγος
- Αλέξανδρος Αποστολόπουλος, Οδοντίατρος
- Μαρία Κορομάντζου, Χημικός
- Ηλίας Νέλλας, Εκπαιδευτικός
- Όλγα Τραγανού-Δεληγιάννη, Αρχιτέκτων
- Ιωάννα Νικηταρά, Φυσικός
- Ιωάννης Στράτης, Αναπληρωματικός Καθηγητής Χημείας ΑΠΘ

Η ΕΕ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕΙ 20ΕΤΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Αποφασίσθηκε να συσταθούν ομάδες εργασίας, ώστε το ταχύτερο δυνατόν να καταρτισθεί πρόγραμμα εκδηλώσεων με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 20 ετών δραστηριότητας της Εταιρείας. Οι εκδηλώσεις αυτές θα περιλαμβάνουν ομιλίες, ημερίδες, απονομή βραβείων και επαίνων, οργάνωση έκθεσης και συνέντευξης Τύπου και ΜΜΕ.

Αποφασίσθηκε επίσης, να συγκροτηθούν ομάδες εργασίες για τη συγγραφή-σύνταξη πλήρως τεκμηριωμένου και πλούσιου φακέλλου - λευκώματος των δραστηριοτήτων της ΕΕ και η έκδοσις αυτού επί τη ευκαιρία της 20ετηρίδας της Εταιρείας.

Όσα μέλη έχουν σχετικό υλικό ή ιδέες και δυνατότητα να βοηθήσουν, παρακαλούνται να επικοινωνήσουν με τη Γραμματεία της ΕΕ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ ΟΜΙΛΙΕΣ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

— Η ΕΕ ανταποκρινόμενη στην πρόσκληση του Συλλόγου Προστασίας Κηφισιάς και της Κίνησης Πολιτών για την ανοικτή συζήτηση με θέμα «Η πολεοδομική αυθαιρεσία και τα δικαιώματα του Πολίτη» που οργανώθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Κηφισιάς, εκπροσωπήθηκε από τον Γεν. Γραμ. κ. Α. Κολλάρο.

— Παρουσίαση και προβολή διαφανειών με θέμα «Υγρότοποι της Ελλάδας» που έγινε στο Ινστιτούτο Goethe, από το WWF-Ελλάς. Η ΕΕ εκπροσωπήθηκε από τον Ταμία της, κ. Α. Αίσωπο.

— Στην Πανελλήνια Επιμορφωτική Συνάντηση που οργάνωσε το Τμήμα Περιβάλλοντος της Γ. Γραμματείας Νέας Γενιάς, αντιπροσώπευσαν την ΕΕ οι υπεύθυνοι για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, κ. Η. Νέλλας και κα. Α. Τρικαλίτη.

— Ο κ. Σκούλλος μίλησε εκ μέρους της ΕΕ, στο Συνέδριο που οργάνωσε η Εταιρεία Ανωτάτων Στελεχών Επιχειρήσεων, με θέμα: «Μια νέα επιχειρηματική συμπεριφορά».

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΥΡΩΠΗ

Ο Πρόεδρος έδωσε σειρά συνευτεύξεων σε διάφορα κανάλια τηλεόρασεως (ANTENNA, ET1, ET2 K29) και σε ραδιοφωνικούς σταθμούς πάνω στο έργο της ΕΕ, τα προβλήματα του όζοντος κ.α.

Πλακέτα της Τιμής Σημαία της Τιμής Ευρωπαϊκό Δίπλωμα

Το βραβείο αυτό που θεσμοθετήθηκε με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης και της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 20.6.55, απονέμεται κάθε χρόνο από την Επιτροπή Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε έναν ή περισσότερους δήμους ή τοπικές αρχές για εξέχουσες προσπάθειες που έκαναν για να προβάλλουν την ιδέα του Περιβάλλοντος σε μια Ενωμένη Ευρώπη. Πρόκειται κυρίως για βραβείο που δίνεται για επιτυχείς ενέργειες προβολής της Ευρωπαϊκής Ενότητας.

Πληροφορίες για τους Κανονισμούς, περαιτέρω Διατάξεις και ερωτηματολόγια αιτήσεων συμμετοχής στην Γραμματεία της Ελληνικής Εταιρείας ή στο Γραφείο του αρμοδίου εκπροσώπου στο Συμβούλιο της Ευρώπης, Βουλευτού κ. Λάζαρου Εφραίμογλου στα τηλέφωνα 3626776 και 3626531.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΔΥΟ ΑΚΟΜΗ ΔΑΝΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων χορηγεί στην Ελλάδα δύο δάνεια ύψους 50.000.000 ECU για αντίστοιχα 160 εγκεκριμένα έργα κάτω από τα Κοινοτικά Προγράμματα INTEREG και ENVIREG.

Απ' αυτά, τα 30 εκατομμύρια ECU θα διατεθούν για την βελτίωση του οδικού δικτύου και έργα υποδομής σε αερολιμένες και λιμάνια καθώς και για δεξαμενές αποθήκευσης νερού, ενώ τα υπόλοιπα 20 εκατομμύρια ECU θα χρησιμοποιηθούν για έργα καθαρισμού ακτών και καθαρισμού υγρών αποβλήτων.

Ας ελπίσουμε ο κοινός νους και η ευαισθησία φορέων της Πολιτείας και Μελετητών να πρυτανεύσουν για ουσιαστικά επωφελή χρήση των χρημάτων αυτών.

ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΠΕΙΡΑΝΘΟΥ ΝΑΞΟΥ

Η Κοινότητα Απειράνθου με γράμμα του Προέδρου της κ. Μ. Γλέζου προς την ΕΕ ζητά την ενίσχυση από μέλη-δωρεές-φίλους της ΕΕ για τη χρηματοδότηση του 50% ενός σημαντικού τετραετούς Αντιδιαβρωτικού Προγράμματος Επίδειξης, ύψους 628.000 ECU, στα πλαίσια του Κοινοτικού Προγράμματος MEDSPA-91-1, δεδομένου ότι η Κοινότητα Απειράνθου δυσκολεύεται αφάνταστα να εξεύρει ως έχει υποχρέωση το μερίδιό της για την εκτέλεση του έργου.

Δυστυχώς, η ΕΕ η ίδια έχει τεράστιες εκκρεμείς υποχρεώσεις για να βοηθήσει. Αν υπάρχουν για το αξιόλογο αυτό έργο ενδιαφερόμενοι δωρητές, ας μας το γνωρίσουν στη διεύθυνση της ΕΕ.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Βιοτεχνολογία

Δύο καινούργιες εκδόσεις από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες στα θέματα της βιοτεχνολογίας βρίσκονται στη βιβλιοθήκη της Ε.Ε.

1. Handbook for the Implementation of Directive 90/219/EEC on the contained use of genetically modified Microorganisms.
2. Handbook for the Implementation of Directive 90/220/EEC on the Deliberate release of genetically modified Organisms to the Environment.

ΔΙΑΠΛΑΤΥΝΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΤΗΣ ΑΡΑΧΩΒΑΣ

Η Ε.Ε. πληροφορήθηκε την για πολλοστή φορά ανακίνηση του θέματος που αφορά τη διαπλάτυνση του κεντρικού δρόμου της Αράχωβας.

Το θέμα ανακινήθηκε και πάλι, δυστυχώς, από το Δημοτικό Συμβούλιο της Αράχωβας, το οποίο εξέδωσε απόφαση σύμφωνα με την οποία η προτεινόμενη διαπλάτυνση θα επιτευχθεί με κατεδάφιση τμήματος των παραδοσιακών και διατηρητέων κτιρίων κατά μήκος του κεντρικού δρόμου και μετατόπιση των όψεών τους στις νέες οικοδομικές γραμμές (κάτι σαν σκηνικό θεάτρου δηλαδή). Σύμφωνα με τα πρακτικά του Δημοτικού Συμβουλίου «η αισθητική εικόνα της πόλης δεν πρόκειται να μεταβληθεί, αφού για τα κτίρια εκείνα που η σημερινή τους όψη κρίνεται διατηρητέα, θα ληφθεί μέριμνα για την αποκατάστασή τους κατά το στάδιο της ανακατασκευής...»

Η εξωφρενική αυτή απόφαση προκαλεί κατάπληξη και λύπη ταυτό-

χρονα γιατί επαναφέρει ένα θέμα για το οποίο έχουν γίνει μελέτες, γνωματεύσεις και έχουν παρθεί αποφάσεις της Πολιτείας που ήταν όλες αρνητικές. Η πρόταση προφανώς υποστηρίζεται από μερικούς καταστηματαρχες οι οποίοι φαίνεται να πιστεύουν ότι η κατασκευή οδικής παράκαμψης του οικισμού θα μειώσει την εμπορική τους δραστηριότητα. Είναι όμως απόλυτα βέβαιο (από την διεθνή εμπειρία σε πάρα πολλές αντίστοιχες περιπτώσεις) ότι όταν απαλλαγεί ο οικισμός από την διερχόμενη κυκλοφορία και ταυτόχρονα διατηρήσει και βελτιώσει ουσιαστικά τον παραδοσιακό χαρακτήρα του, θα αυξηθούν οι δραστηριότητές τους.

Η Ε.Ε. έστειλε εντονότατη επιστολή διαμαρτυρίας στον αρμόδιο Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Αχ. Καραμανλή, στην οποία τονίζεται ότι η απαράδεκτη αυτή λύση πρέπει να αποκλεισθεί από την Πολιτεία και να παραμείνει εν ισχύ το Ρυμοτομικό Σχέδιο

που προβλέπει την παράκαμψη του οικισμού από τη νότια πλευρά χωρίς να θίγει τον κεντρικό δρόμο. Αδυνατούμε να πιστέψουμε ότι Έλληνες Δημόσιοι Λειτουργοί είναι δυνατόν να συμφώνησαν στην λύση αυτή που θα καταφέρει το τελικό χτύπημα στον παραδοσιακό οικισμό της Αράχωβας. Η ΕΕ καταλήγοντας στην διαμαρτυρία της επισημαίνει ότι όχι μόνο η Ελληνική Κοινή Γνώμη συγκλονίστηκε από την επαναφορά αυτής της καταστρεπτικής για την Αράχωβα «λύσης», αλλά επισημαίνει τον αντίκτυπο που θα έχει και στο εξωτερικό. Ο καταιγισμός των επικρίσεων κατά της χώρας μας θα βρει πρόσφορο κλίμα για να επιτείνει την πολεμική εναντίον μας για τις αντιπεριβαλλοντικές, αντιαναπτυξιακές, και τις καταστροφικές για την πολιτιστική κληρονομιά προτάσεις, όπως αυτή της παράκαμψης του οικισμού της Αράχωβας.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ

Η Πρεσβεία της Ν. Αφρικής, με την ευκαιρία της Ημέρας του Περιβάλλοντος, οργάνωσε την 17 Ιουνίου εκδήλωση-έκθεση με θέμα την προστασία του περιβάλλοντος και σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για τέσσερις υποτροφίες για Έλληνες φοιτητές με σχετικό αντικείμενο σπουδών.

Στην εκδήλωση αυτή προσκλήθηκαν οι Ελληνικές οικολογικές οργανώσεις. Η Ε.Ε. συμμετείχε προβάλλοντας το έργο της με καλαίσθητο περίπτερο, που ετοιμάστηκε για το σκοπό αυτό.

Η εκδήλωση, που έγινε στον κήπο της οικίας του Πρέσβυ, είχε μεγάλη επιτυχία και την Ε.Ε. εκπροσώπησε ο κ. Αλ. Αίσωπος.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η μεσογειακή φώκια (*Monachus Monachus*) έχει χαρακτηριστεί από το IUCN ως το Νο. 1 απειλούμενο με εξαφάνιση είδος στη Μεσόγειο. Στις μέρες μας, υπολογίζεται ότι λιγότερες από 500 φώκιες έχουν κομμάτι της Μεσογείου και περίπου 300 από αυτές ζουν σε ελληνικά νερά.

Ο αριθμός αυτός εξακολουθεί να μειώνεται εξαιτίας της ανθρώπινης δραστηριότητας. Έτσι, η εντατική αλιεία που ασκείται κατά κύριο λόγο από τα γρι-γρι και η διατάραξη του θαλάσσιου οικοσυστήματος εξαιτίας της ρύπανσης και της ανάπτυξης του τουρισμού οδήγησε σε μείωση του αριθμού των κατάλληλων για τη φώκια ενδιαιτημάτων. Ακόμα και η συνεχιζόμενη εξόντωσή τους από τους ψαράδες που μέχρι πριν λίγο καιρό τις θεωρούσαν σαν τον κυριότερο εχθρό τους μείωσε ακόμα περισσότερο τον πληθυσμό τους. Όλα τα παραπάνω οδηγούν και σε παράλληλη αύξηση της θνησιμότητας των νεογνών.

Για να προστατευθεί και αυξηθεί ο υπάρχων πληθυσμός η Ευρωπαϊκή Κοινότητα χρηματοδότησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα ένα συνδυασμένο πρόγραμμα στο Αιγαίο, υπό την εποπτεία και ευθύνη ενός μη κυβερνητικού φορέα, της Ελληνικής Εταιρείας, για την χρονική περίοδο Νοεμβρίου 91-Ιουνίου 92, ένα πρόγραμμα συστηματικής παρακολούθησης των σπηλιών που αποτελούν τόπο κατοικίας της φώκιας με σκοπό την λεπτομερή καταγραφή τους, καθώς και την εκτίμηση του πληθυσμού τους στο Αιγαίο.

Το πρόγραμμα αυτό εκπονήθηκε από 5 ομάδες, που εργάστηκαν στο πεδίο καλύπτοντας από μία γεωγραφική περιοχή του Αιγαίου. Οι περιοχές που ερευνήθηκαν ήταν:

- α) Δωδεκάνησα - Εταιρεία Μελέτης και Προστασίας της Μεσ. Φώκιας,
- β) Κυκλάδες - Environmental Research Bureau,
- γ) Μυρτώ Πέλαγος - Οικολογικός Σύλλογος Ύδρας «Υδραίια Φώκια»,

δ) Βόρειο Αιγαίο - Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,

ε) Σαμοθράκη - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Η Ε.Ε. είχε τον ρόλο του συντονισμού του Εθνικού Προγράμματος Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας, υπό την εποπτεία του ΥΠΕΧΩΔΕ και την ευθύνη για την εμπρόθεσμη και συνεπή ολοκλήρωση του παραπάνω προγράμματος. Σημειώνεται ότι η Ε.Ε. έχει τον γενικό συντονισμό του σημαντικού προγράμματος που εξελίσσεται στο Ιόνιο με φροντίδα του WWF-Ελλάς. Για τον σκοπό του συντονισμού διοργάνωσε τέσσερις συναντήσεις, όπου έγινε ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών μεταξύ των ομάδων για την συλλογική χάραξη κατευθύνσεων για μια συντονισμένη και αποτελεσματική δράση.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στον παράγοντα άνθρωπο και στην ευαισθητοποίηση των ντόπιων κατοίκων και ιδιαίτερα των ψαράδων που έρχονται σε άμεση επαφή με τα ζώα και τους τόπους κατοικίας τους. Σε αυτή την κατεύθυνση δημιουργήθηκαν δίκτυα διάσωσης για νεαρές και άρρωστες φώκιες, με τη συμμετοχή εθελοντών.

Το πιο σημαντικό αποτέλεσμα του προγράμματος αυτού είναι ότι για

πρώτη φορά έχουμε μια εικόνα για τον πληθυσμό και τα ενδιαίτηματα της Μεσογ. Φώκιας που ζει και αναπαράγεται στα νερά του Αιγαίου, πέρα από την ήδη μελετημένη περιοχή των Β. Σποράδων (Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο).

Εκτιμάται ότι ο αριθμός των σπηλιών (περίπου 100) που είναι κατάλληλες για αναπαραγωγή και διαμονή είναι μικρός αναλογικά με το μήκος των ακτών που ερευνήθηκαν. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν ερευνήθηκαν σπηλιές με υποθαλάσσια είσοδο, οι οποίες και προτιμούνται συνήθως από τις φώκιες εξαιτίας της μεγαλύτερης ησυχίας και ασφάλειας που παρέχουν.

Ο πληθυσμός στις περιοχές που ερευνήθηκαν εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 80-100 ενήλικα άτομα.

Περιοχές που δεν έχουν μέχρι τώρα ερευνηθεί, όπως η Κρήτη και αρκετά μικρά νησιά στο Ν. Αιγαίο, θεωρείται πιθανό ότι φιλοξενούν ένα ικανό πληθυσμό φωκών.

Σε μια εποχή που η διαρκής υποβάθμιση του περιβάλλοντος είναι αναμφισβήτητο γεγονός, η επιβίωση της Μεσογειακής Φώκιας έχει γίνει σύμβολο στην προσπάθεια για την προστασία του θαλάσσιου οικοσυστήματος και μέτρο ευαισθητοποίησης της Κοινής Γνώμης.

Η *Celebrity Cruises*

ενδιαφέρεται για την
Προστασία του Περιβάλλοντος

CARIBBEAN AND BERMUDA

WITH MV HORIZON, SS MERIDIAN AND MV ZENITH

CHANDRIS HOUSE: 95, AKTI MIAOULI PIRAEUS
TEL. 429 0300/4

RESERVATIONS ENQUIRIES: TEL. 360 9801/2/3, FAX. 363 4271,
TLX 216396 NAVI GR

NEW YORK • MIAMI • LONDON • GENEVA • FRANKFURT
• PARIS • GENOA • BRUSSELS • MADRID

ΔΙΑΦΗΜΙΣΘΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΑΣ ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

Δεχόμαστε ένα σχετικά περιορισμένο
αριθμό διαφημίσεων.
Πληροφορίες και Τιμολόγιο
τηλ. 3225245 fax 3225240

Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή του
«ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ» σας

ΟΝΟΜΑ

ΕΠΩΝ.

ΔΙΕΥ/ΣΗ

.....

.....

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα
105 58 Αθήνα
τηλ. 3225245 fax: 3225240

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Εκδίδεται από Επιτροπή
Υπεύθυνος έκδοσης: Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Το ΔΕΛΤΙΟ της Ε.Ε. τυπώνεται και
διανέμεται δωρεάν σε 2.000 αντίτυ-
πα.